

Pani

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

W związku z powołanym przez Panią - Zespołem ds. reformy systemu pomocy społecznej, pragniemy zwrócić Pani uwagę na priorytetowe – naszym zdaniem – warunki brzegowe dotyczące kierunków, które powinny być nadane planowanej reformie.

Przyczynkiem dla Naszego wystąpienia oraz apelu – są wnioski nakreślone podczas sesji „*Dlaczego potrzebujemy pilnej reinstytucjonalizacji pracy socjalnej*”, która odbyła się podczas Prekonferencji XXXIII Zjazdu Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej - „*Migracje, integracje, kryzysy. Idee pomocowej responsywności a polityki gotowości*” w Gdańsku, w dniach 10-11 października 2024 r.

Celem prekonferencji było zdefiniowanie kluczowych przesłanek przemawiających za koniecznością reinstytucjonalizacji pracy socjalnej jako wiodącej profesji w obszarze pomocy społecznej. Punktem wyjścia do dyskusji była refleksja nad: konsekwencjami deinstytucjonalizacji i włączania do pracy pomocowej przedstawicieli semi-zawodów, dramatycznie pogarszającą się sytuacją zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz wpływ pandemii COVID-19 oraz masowej migracji z Ukrainy na dobrostan emocjonalny pracowników socjalnych.

Na podstawie debaty z udziałem naukowców, specjalistów oraz praktyków pracy socjalnej – sformułowano następujące wnioski:

WNIOSEK OGÓLNY:

Praca socjalna w Polsce wymaga jej wzmocnienia zarówno w wymiarze instytucjonalnym, jak też środowiskowym. Obserwujemy bowiem deficyt w funkcjonowaniu niezbędnych instytucji powołanych do profesjonalnego udzielania pomocy, jak też wsparcia w naturalnym środowisku osób wykluczonych. Działania nakierowane wyłącznie na deinstytucjonalizację nie stanowią pełniej i komplemantarnej odpowiedzi na złożoność ludzkich problemów, jak też na współczesne, w tym demograficzne wyzwania stojące przed naszym społeczeństwem.

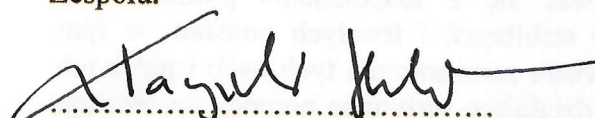
WNIOSKI SZCZEGÓŁOWE:

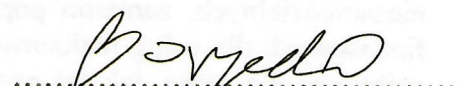
1. Władze publiczne zobowiązane są wywiązywać się z zaspokajania potrzeb osób niesamodzielnych, zarówno poprzez tworzenie stabilnych i trwałych podstaw, w tym finansowych dla usług realizowanych w środowisku zamieszkania tych osób i przez ich najbliższe otoczenie, jak też przez efektywnie działające instytucje pomocy społecznej. Za stwarzające określone ryzyko dla ww. osób wykluczonych należy uznać osłabianie instytucji, w tym bez wcześniejszego zbudowania i zapewnienia realnej dostępności dla usług środowiskowych, odpowiedniej infrastruktury dla realizacji działań ustawowych z pomocy społecznej spełniającej np. wymogi ustawy o zapewnianiu dostępności.
2. Praca socjalna w Polsce wymaga wzmocnienia kadr pracowników pomocy społecznej, w tym w szczególności – samych pracowników socjalnych. Niezbędne jest zagwarantowanie im właściwych oraz stabilnych warunków pracy i wynagradzania, ale także możliwości rozwoju i dobrostanu psychicznego oraz fizycznego (np. superwizja,

szkolenia kompetencyjne, programy recovery), w tym w reakcji na kryzysy z którymi się mierzą i których doświadczają. Oparcie publicznego systemu pomocy na wyłącznym wsparciu ze strony przedstawicieli tzw. semi-zawodów - chociaż ważne - nie stanowi realnej odpowiedzi na potrzeby osób, rodzin i grup społecznych.

3. Wiele reform w obszarze pomocy społecznej jest wdrażanych bez odpowiedniej ewaluacji ich skuteczności. Proces ewaluacji musi być niezależny i systematyczny, co pozwoli na lepsze dopasowanie reform do rzeczywistych potrzeb społecznych. Konieczne jest, aby przyjmowane rozwiązania (rekomendowane w tym piśmie oraz już realizowane) bazowały na dowodach naukowych, w tym na wynikach ewaluacji przyjmowanych rozwiązań w procesie wdrażania reform **prowadzonej przez niezależnych ewaluatorów**.
4. Praca socjalna w Polsce wymaga uznania jej za dyscyplinę naukową. Dla rozwoju pracy socjalnej w naszym kraju, niezbędne jest stworzenie ram prawnych, które zdecydują o poszerzeniu oferty edukacyjnej, a także o faktycznej dostępności do badań naukowych i teorii pracy socjalnej.
5. Rozwój usług społecznych w Polsce powinien bazować na podnoszeniu ich jakości, a nie wyłącznie na tworzeniu ram strukturalnych, które bardziej służą wąskim grupom realizatorów, niż w sposób efektywny i realny - samym odbiorcom pomocy.
6. Zagrożenia wynikające z wdrażania wyłącznie strategii deinstytucjonalizacji wiążą się z faktem iż, bez odpowiednich ram wsparcia środowiskowego oraz wzmocnienia instytucji, może dojść do sytuacji, w której osoby potrzebujące nie otrzymują niezbędnej, profesjonalnej pomocy, szczególnie w przypadku złożonych problemów społecznych.
7. Dostosowanie polskiego systemu pomocy społecznej do zmieniających się realiów międzynarodowych. Pandemia oraz masowa migracja z Ukrainy zintensyfikowały problemy związane z kryzysami w zdrowiu psychicznym, zmuszając pracowników socjalnych do działania w skrajnie trudnych warunkach. System pomocy socjalnej nie jest dostatecznie przygotowany, aby reagować na nagłe kryzysy tego rodzaju, a obecni pracownicy są przeciążeni. Reforma systemu pomocy społecznej w Polsce powinna uwzględniać rosnącą liczbę migrantów i uchodźców oraz przewidzieć działania mające na celu integrację tych grup, przy jednoczesnym wsparciu społeczności lokalnych.

Ufając, iż ww. wnioski posłużą opracowaniu i wdrożeniu planowanej reformy – będziemy zobowiązani za ich uwzględnienie oraz przekazanie Członkom i Członkiniom powołanego Zespołu.

.....
dr hab. Hubert Kaszyński, prof. UJ

.....
dr hab. Marcin Boryczko, prof. UG

.....
Paweł Maczyński, przewodniczący
Polskiej Federacji Związkowej Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej